

A l'espera de l'èxit irlandès

Irlanda del Nord ha de demostrar en els pròxims mesos que quan es pot parlar de tot no calen les armes. Molts observaran de prop aquest model.

ORIOI CORTACANS

El proper 23 de desembre farà 80 anys que el Parlament de Westminster va aprovar el "Government of Ireland Act" pel qual s'establia la separació de l'illa d'Irlanda en dues parts; d'una banda concedia l'autonomia a l'actual República d'Irlanda, i de l'altra mantenia com una província més del Regne Unit els sis comtats d'Irlanda del Nord.

Des d'aleshores fins ara les dues parts de l'illa han viscut d'esquena, amb només un brevíssim intent de relació oficial entre l'any 1973 i 1974. Però a finals de 1999, amb la implantació de l'acord de pau, s'han tornat a reprendre els lligams polítics entre les dues Irlandes, així com s'ha concedit l'autonomia als sis comtats del nord. A més, les dues institucions que representen aquestes noves relacions (Consell Ministerial Nord-Sud i Assemblea d'Irlanda del Nord) queden vinculades i l'una no pot funcionar si l'altra queda bloquejada.

Tot això sense que l'Exèrcit Republicà Irlandès (IRA) hagi lliurat cap bala, arma o explosiu. Dels grups armats unionistes només un sector ha entregat una part testimonial de les seves armes, i la militarització dels sis comtats per part de l'exèrcit britànic continua igual. És ara, doncs, quan els grups armats hauran de començar a desprendre's dels seus arsenals, i les forces britàniques a reduir la seva presència a l'illa, tal i com tots es van comprometre. En aquests moments, però, tota la pressió recau en l'IRA. Si no fa un lliurament abans del 5 de febrer, el principal partit d'Irlanda del Nord, el Partit Unionista de l'Ulster (UUP), encapçalat per David Trimble, president de la nova autonomia, es retirarà del govern i bloquejarà el funcionament de totes les institucions fruit de l'acord de pau. Un acord, però, que només fixa el 22 de maig com a data límit per a la desmilita-

El líder del Sinn Féin, Gerry Adams (al centre), acompanyat dels dos ministres d'aquest partit al govern nord-irlandès, Bairbre de Brun (esquerra) i Martin McGuinness (dreta).

rització general. Tot i això, és molt probable que l'IRA faci algun gest abans del 5 febrer.

Però la pau no s'acaba aquí. Durant tot l'any que ve l'assemblea autònoma haurà d'encarar un seguit de temes que remouren més d'una estructura a Irlanda del Nord. Per començar hi ha la reforma de la Royal Ulster Constabulary, la policia de la província. Es tracta d'un cos format en un 90% per protestants, que durant tots aquests anys ha acumulat una llarga llista de casos de violacions dels drets humans contra la comunitat catòlica, denunciats per Amnistia Internacional, l'ONU i el Parlament Europeu. A més també s'hauran de fer progressos en la qüestió dels símbols, perquè fins ara tots han representat la corona britànica; així com en la igualtat de drets i oportunitats.

El govern nord-irlandès no tindrà una tasca fàcil. A les dificultats d'haver d'arribar a acords amb majoria de les dues comunitats s'hi afegeix l'actitud dels ultraunionistes del mossèn Ian Paisley, que aprofitarà qualsevol oportunitat per fer

fracassar l'autonomia. De moment, i a diferència de l'experiment de l'any 73-74, ara tot el ventall polític d'Irlanda del Nord és present al govern i de nou té responsabilitats directes sobre un seguit de temes davant d'uns electors farts de violència. D'això en són conscients tots els partits. I fins i tot ja s'han començat a veure vots conscients "contranatura" per a qüestions menors. La clau de volta, en part, és un acord de pau que no posa límits en l'exercici del "dret a atènyer democràticament les aspiracions nacionals i polítiques; i el dret a cercar canvis constitucionals a través de mitjans pacífics i legítims". El procés no és tancat, doncs, i hi ha molt espai per a crear estructures que satisfacin el màxim de ciutadans.

Si la fórmula té èxit i es manté la pau no hi ha dubte que tindrà ressonància en altres àmbits. Un gest com el de Lionel Jospin envers els nacionalistes corsos, per molt limitat que sigui de moment, no s'entendria sense l'exemple irlandès i, especialment, de Tony Blair.